

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY
ZA 2024 ROK**

Lipnik, marzec 2025

Wstęp

Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz.49) porządkuje i reguluje kwestie związane z pomocą dziecku i rodzinie przez państwo i samorządy. Nowy system ma za zadanie wzmocnić wsparcie dysfunkcyjnej rodziny biologicznej dziecka, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych ,a w konsekwencji w przyszłości ograniczyć liczbę dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych , oraz rodzinach zastępczych. Pomoc dotyczyć ma również rodzin, które sprawują pieczę zastępczą nad dziećmi, pozbawionymi opieki rodzicielskiej. W świetle ustawy obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej(art.3 ust.1) ww. ustawy.

1. Praca z rodziną prowadzona na terenie Gminy Lipnik

Na terenie Gminy Lipnik pracę z rodziną koordynuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipniku. Ośrodek pracuje z rodzinami mającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze. Pracę z rodziną w Ośrodku Pomocy Społecznej w Lipniku poza asystentem rodziny prowadzą wszyscy pracownicy socjalni, którzy współpracują z rodzinami objętymi wsparciem asystenta rodziny. Pracownicy socjalni odwiedzali rodziny, prowadzili rozmowy, informowali o możliwościach uzyskania wsparcia .

2. Rola asystenta rodziny

Praca asystenta ma inny charakter niż pracownika socjalnego. Asystent spotyka się z rodziną częściej, ze względu na zadaniowy system pracy, może odwiedzać podopiecznych po godzinach pracy Ośrodka. Rola asystenta to przede wszystkim niesienie pomocy rodzinom dysfunkcyjnym , z małoletnimi dziećmi w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, socjalnych, psychologicznych oraz zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego. Asystent rodziny motywował członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz poszukiwaniu i podejmowaniu pracy zarobkowej. Wspierał i zachęcał do podejmowania w razie konieczności leczenia specjalistycznego , w tym odwykowego.

Rola asystenta polega na całościowym wspieraniu rodziny, wspomaganie rozwoju kompetencji. Nadrzędnym celem jego pracy jest przeciwdziałanie konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Asystent rodziny prowadził pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Na prośbę podopiecznych pomagał w instytucjach i urzędach załatwiać sprawy bieżące. Asystent rodziny, aby skutecznie i efektywnie wywiązywać się z nałożonych obowiązków, może pracować z nie więcej niż z 15 rodzinami. Liczba rodzin objętych pomocą wynika ze złożoności zadań związanych z problemami rodzin (np. bezradność, bezrobocie, alkoholizm, problemy emocjonalne, psychiczne), którymi się zajmuje.

3. Realizacja zadań przez asystenta rodziny

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipniku zatrudniał w 2024 roku 1 asystenta rodziny. W 2024 roku pod opieką asystenta było 12 rodzin w których było 23 dzieci oraz w dwóch rodzinach prowadzony był monitoring.

Priorytetem w działaniach było zabezpieczenie dzieci małoletnich dzieci, jak również pomoc w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo - wychowawczych, socjalnych, psychologicznych. Asystent rodziny pracował z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub przez nią wskazanym. Towarzyszył na prośbę rodziny w różnych instytucjach, takich jak : szkoły, urzędy, w spotkaniach z psychologiem.

Wspierający charakter działań asystenta pozwalał na zmianę postaw klientów, poprzez budowanie poczucia własnej, odpowiedzialności za rodzinę. W rodzinach objętych asystenturą spektrum problemów koniecznych do rozwiązywania i pracy było bardzo duże, rodziny dotknięte były problemami zdrowotnymi, uzależnieniami, kłopotami finansowymi. Liczna grupa problemów z jakimi musiał się zmierzyć asystent to przede wszystkim problem uzależnienia rodziców od alkoholu. Praca w tym zakresie jest trudna, budziła niezadowolenie i agresję ze strony uzależnionych. Asystent rodziny zachęcał rodziców do spędzania czasu z dziećmi i angażowania rodziców w pracę z dziećmi. Asystent rodziny pomagał dzieciom w pracach domowych, uczył rodziców wspierać dzieci w procesie edukacji.

W rodzinach konieczny był trening budżetowy, organizowanie planu dnia. Trening budżetowy obejmował planowanie budżetu domowego, analizę dochodów i wydatków. Asystent pomagał w załatwianiu spraw urzędowych dzięki czemu rodziny uzyskiwały dodatkowe świadczenia. W przypadku trudnych sytuacji wychowawczych asystent zasięgał porady Kierownika OPS w Lipniku, pracowników socjalnych oraz pedagoga szkolnego. Nie było zaleceń w kwestii

zobowiązania przez sąd rodzin do pracy z asystentem rodziny. W 2024 z dwiema rodzinami zakończono współpracę ze względu na zmianę miejsca zamieszkania.

4. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego

Na terenie Gminy Lipnik funkcjonują dwie świetlice szkolne i jedna świetlica środowiskowa . Dzieci w świetlicach szkolnych mają zapewnioną opiekę wychowawców, gdzie mają możliwość odrabiania prac domowych. W szkołach realizowane są zajęcia rozwijające uzdolnienia i zainteresowania dzieci. Celem działalności świetlicy środowiskowej jest wspieranie rodziny w procesie przygotowania dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, kształtowania właściwych postaw społecznych poprzez objęcie ich w czasie wolnym od zajęć szkolnych opieką oraz zajęciami edukacyjnymi i profilaktycznymi. Do świetlicy na koniec 2024 uczęszczało 30 dzieci.

5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady odpłatności jakie organ samorządowy musi ponieść, jeżeli dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10 % wydatków w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
2. 30 % wydatków w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
3. 50% wydatków w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2024 roku 1 dziecko przebywało w instytucjonalnej pieczy zastępczej koszt utrzymania wyniósł **5.109,02 zł** oraz 2 dzieci w rodzinie zastępczej za pobyt których odpłatność wyniosła **14.521,02 zł**. Koszty utrzymania dzieci ponosi Gmina Lipnik.

6. Współpraca z innymi podmiotami na rzecz wspierania rodziny

Gmina Lipnik w zakresie wspierania realizacji zadań gminy z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opatowie. Współfinansuje pobyt dzieci w pieczy zastępczej, asystent rodziny i pracownik socjalny przekazują informację o rodzinach i rodzinach biologicznych do PCPR w Opatowie na potrzeby okresowych ocen.

Gmina Lipnik wspiera działania profilaktyczne organizowane na terenie szkół, poprzez finansowanie kampanii profilaktycznych. Z funduszu gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych pokrywane są koszty kolonii i ferii profilaktycznych dla dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi. Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipniku współpracują z Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Opatowie oraz Sądem Rejonowym w Opatowie.

Współpracują z dzielnicowym z Posterunku Policji w Lipniku. Monitorują wspólnie sytuację rodzin z dziećmi, w których jest prowadzona procedura Niebieskiej Karty. Na terenie Gminy Lipnik funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który ma na celu wspieranie działań profilaktycznych, informacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół skupia przedstawicieli różnych instytucji, którzy na co dzień pracują z dziećmi z terenu gminy Lipnik(pedagodzy szkolni, pielęgniarka, nauczyciele). W 2024 roku na terenie Gminy Lipnik prowadzonych było 5 procedur Niebieskiej Karty w tym 3 wszczęte w 2024 roku. Rodziny które borykają się z problemem uzależnień mogą skorzystać z bezpłatnych porad w punkcie konsultacyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin. W 2024 roku z takiej pomocy skorzystało 5 osób, udzielono 30 porad. Osoby uzależnione od alkoholu kierowano do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

PODSUMOWANIE

Działania podejmowane w 2024 roku na terenie Gminy Lipnik w zakresie wspierania rodziny umożliwiały rodzinom korzystanie z pomocy i wsparcia zarówno w ramach poradnictwa jak i opieki nad dziećmi. Aktywne działania w ramach pracy asystenta rodziny pozwalają również na indywidualne podejście do problemów rodzin. Niezmiernie ważna jest kontynuacja powyższych działań na terenie Gminy Lipnik w celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań.